

Доц. д-р инж. Овид Азаря Фархи
Ректор на ТУ-Варна

Много от нас работят с години, но не оставят следа след себе си. Единици са тези, които остават завинаги в сърцата на хората. Такъв бе гл. ас. Стефан Лефтеров-ерудит, преподавател, изключителен и уникален художник и прекрасен човек. Фантазията на неговата мисъл намери изражение в десетките уникални картини, дарени на Технически университет - Варна.

Спомням си в 80-те години на миналия век огромното му желание за творчество, което струеше от цялото му създание. Намерил финансова подкрепа от клуба за ТНТМ при Университета, Стефан Лефтеров изля цялата си душа на художник-фантаст в поредица от прекрасни картини, които изненадват и радват сетивата на всички нас.

Поклон пред паметта му.

1.11.2010 г., Варна

Артур Кордон

Бивш председател на Астроклуб „Канопус”
(творчески партньор на клуб „Андромеда”)
Настоящ лидер по аналитично моделиране в Дау
Кемикъл, Тексас
Член на IEEE Technical Committee on Evolutionary
Computation

Стефан Лефтеров - Строител на Съвременна България

Преди всичко искам да благодаря за чудесната инициатива да се почетат творчеството и дейността на Стефан Лефтеров. Аз няма да коментирам творчеството му като художник-фантаст тъй като картините му са по-силни от всякакви думи. За мен е по-важна мисията му на интелектуален факел който запали любовта към фантастиката на стотици будни варненци и студенти от цялата страна. Клубът „Андромеда” бе един от малкото острови на креативно мислене сред блатото на партийна ортодоксалност. А това вече имаше далеч по-дълбоки последствия от сферата на фантастиката. На практика с тази своя апостолската дейност Стефан методично сееше семената на бъдещите демократични промени у нас. Мисля, че с пълно право той заема своето достойно място на Строител на Съвременна България. А ние, неговите приятели, които имахме невероятното щастие да се докоснем до неговия талант и интелектуален плам, сме му безкрайно задължени за това, че ни прокара моста към бъдещето. Защото Стефан Лефтеров имаше невероятната дарба да „дърпа” времето напред и макар, че си отиде твърде млад през 1992 година, той бе човек на настоящия 21 век.

24.10.2010 г., Тексас, САЩ

Иван Иванов

Астроном.

Бивш директор на Народната астрономическа обсерватория и планетариум „Николай Коперник”. Председател на Българската асоциация за астрономическо образование.

Основател и член на Почетния борд на Директорите на Атлантическия клуб в България.

Член на National Geographic Society – USA.

Депутат от 22 Варненски избирателен район в VII Велико народно събрание

За Стефан Лефтеров

Със Стефан се познаваме от 1962 година. Заедно участвахме в школа по математика, която водеше господин (тогава другаря) Недев. Стефан беше единственият участник от Техникума по дървообработване и вътрешна архитектура. Тогава ни показваше малки картини рисувани с цветни тушове и цветни моливи върху бял немски кадастрон. Най-често това бяха ракети, космически кораби и извънземни пейзажи.

През 1964 година той започна да следва в МЕИ Варна - сега Технически университет, след това се прехвърли да учи физика в Софийския университет. След университета изкара военната си служба и започна работа по разпределение като учител по физика в Дългопол. След края на разпределението стана асистент в МЕИ (ТУ) Варна.

Между временно още преди 1970 година беше станал известен със свои картини изпратени за публикуване в съветското списание “Техника молодежи”. Главният редактор на списанието - Василий Захарченко не само публикува картините му, но и участва с тях в Световен конгрес на фантастите в Япония, като една от тях беше използвана като фон за предаване на Японската телевизия. Картини от този период бяха публикувани и в България в списание “Наука и техника за младежта”. Това бяха предимно работи с цветни тушове и моливи върху картон.

След казармата Стефан започна да рисува с темпера и масло. Купуването на хубави маслени бои беше възможно само с помощта на художници членове на Съюза на българските художници. Сам откриваше за себе си различни технологии и техники на рисуване. В този период рисуваше с множество различни по цвят точки, стил познат като поантилизъм от времето на френския импресионизъм. Основните теми бяха сложни пространствени конструкции, звездни системи, космически кораби. Това бяха феерии от цветове и форми. Поради това, че по това време подобни картини бяха извън приетите канони, на Стефан му беше отказвано да излага картините си на годишните изложби организирани от Съюза на българските художници, за това той излагаше голяма част от картините си във Варненската обсерватория.

В този период в България бяха създадени клубове по прогностика и фантастика, благодарение на което млади хора с интереси в тази област можеха да се срещат и да обменят мисли и идеи. Проведоха се няколко национални събора на клубовете. Във Варна Стефан беше инициатор и несменяем

председател на Клуб по прогностика и фантастика наречен "Андромеда" по името на известния роман "Мъглявината Андромеда" на съветския писател Иван Ефремов. Клубът използваше една стая на първия етаж на Младежкия дом в продължение на няколко години. Там беше и библиотеката от фантастична литература. Картини на Стефан украсяваха Младежкия дом, но основната част беше в Обсерваториата. В МЕИ (ТУ) където Стефан работеше също имаше много негови картини. Когато разрешиха излагането и продажбата на сувенири и картини на Златните пясъци, Стефан почти през цялото лято беше там. Така негови картини станаха притежание на колекционери от Германия и други страни от Европа.

През 1992 година Стефан изненадващо напусна този свят.

За съжаление с изключение на изложбата в сградата на Община Варна организирана през 2005 година от клуб "Землемория", творчеството на първия и с най-голяма известност български художник фантаст остава непознато за българската публика. Надявам се, че с тази изложба и планираната за следващата година изложба в Обсерваторията ще положим основите на една постоянна експозиция, а защо не и да предложим на Община Варна и галеристи от Варна да финансират издаването на един албум с изкуството, което Стефан остави.

Практически Стефан беше първият български художник фантаст познат и извън България. След него още няколко български художници започнаха да рисуват картини на фантастични теми.

"Какво може да бъде по-прекрасно от небесния свод, съдържащ в себе си всичко прекрасно?. Ако достойнствата на науките се оценява по предмета, с изучаването на който се занимават, най-забележителната от тях трябва да се счита тази, която се нарича астрономия."
Увод към книга I "За въртенето на небесните сфери"

Николай Коперник

Служители

Име	Длъжност
Иван Иванов	директор на обсерваторията
Митко Славов	преподавател
Веселка Радева	преподавател
Ева Божурова	преподавател
Наташа Иванова	преподавател

Александър Карапанчев

Български писател, журналист и съставител. Бил е редактор в издателство „Булгарреклама“ (1979-1988 г.) и в първото ни специализирано списание за научна фантастика „ФЕП“ (1988-1990 г.).

Участва в създаването на три профилирани във фантастичния жанр издателства – „Ролис“, „Орфия“ и „Аргус“, като в последното споменатото работи от 1992 година досега.

Публикувал е голям брой статии, интервюта и есета, пряко свързани с човешката фантазия. Автор на сборник с разкази и стихосбирка.

Участва в основаването и членува в клубовете по фантастика „Златното перо“ и „Иван Ефремов“.

Произведения на Александър Карапанчев са включени в около 40 български сборника. Някои от тях са превеждани на пет европейски езика.

Заедно с колегиата на издателство „Аргус“ той е отличен с наградата за добро въображение „Гравитон“, а със списание „ФЕП“ е награден от Европейския конгрес на фантастите в Сан Марино.

Нова награда за Стефан

Ще започна с една мисъл на швейцареца Паул Клее, която много харесвам: „Изкуството не възстановява видимото, то прави видимо.“

И така, нова изложба на художника фантаст и фантастичен художник Стефан Лефтеров! И то втора поред посмъртна, и то в същия черноморски град, където той прекарва кажи-речи седемдесет процента от своя тъй кратък, но пък щедро наситен – като лятно небе със звезди – живот!

Струва ми се, че тъкмо днешната изложба може да се превърне в хубав, здрав и висок мост, по който картините на Лефтеров и паметта за него да преминат към бъдещето. А колко далечно ще е това бъдеще, зависи най-вече от близките му, от приятелите и почитателите (стари и нови!) на този вдъхновен майстор на Въображението.

Всъщност той отдавна си е свършил работата, сега пак е наш ред – да му се радваме, да го прегръщаме, да го пренасяме напред и все по-напред...

Когато мисля за някой по-виден представител на родната ни фантастика, аз обичам да прехвърлям в ума си – подобно на кълчета от благородни метали – неговите първенства. Днес за Стефан Лефтеров те могат да се подредят по следния ярко осветяващ го начин:

* той е най-плодовитият ни художник на фантазията, оставил подир себе си букет от над 400 картини;

* на него принадлежи първата у нас изложба с фантастична живопис (направена през шейсетте години на вече отлитналия век);

* пак Лефтеров има зад гърба си най-много самостоятелни изложби в жанра – общо седем приживе, като последната от тях го показва през 1991-ва в рамките на кинофестивала „Златен портокал“ в Анталия, Турция;

* Стефан е най-награждаваният българин в своята категория на изкуството;

* именно той се води човекът с най-дългия – за времето си де – стаж в рисуваната Тера Фантазия;

* Лефтеров става първият художник, интегрирал се в движението на клубовете по фантастика в България, които някога бяха десетки под „шапката” на Комсомола;

* и не на последно място – отново той, без всякакво съмнение, е най-научният ни фантаст на четката и палитрата, отделял специално внимание поне на няколко науки. И особено на Мечтите с главно М! С едно наистина осезаемо М, изляно от злато и обсипано със скъпоценни камъни, проблясващи като рой дъгоцветни звезди...

Ала нека за две минутки доразвия темата за неговите отличия.

Ето как изглежда колекцията му в тази посока: поощрение от конкурса „Време, пространство, човек” на съветското списание „Техника – молодежи” (1971-ва), почетна грамота от младежкото ЕКСПО в Пловдив (1985-а) и награда за цялостен принос от Европейския конгрес на фантастите, състоял се в Будапеща през 1988 година. Всички изброени по-горе призове са му присъдени за живопис, но Лефтеров завоюва и две отличия за графика от американския любителски справочник „Фендъм Дайректъри”.

Е, вие навярно забелязахте: една-единствена награда, получена в България! И точно тук аз виждам нашата роля днес – ролята на съвременниците, на близките, приятелите и почитателите. Не само виртуално, а и в реалността да построим онзи хубав и здрав мост (за който споменах в началото на словото си), та по него творчеството на Стефан да премине към бъдещето.

Това ще бъде новата награда за Стефан Лефтеров – дългоочакваната, лелеяната и напълно заслужената, иска ли питане!

26 октомври 2010, София

Атанас Славов

Български писател, фантастолог, активен фен, издател, съставител и художник.

Един от създателите на клуб „Иван Ефремов“ и негов дългогодишен художествен ръководител (1974–1989 г.). Изявява се като художник-фантаст.

Председател на дружеството на българските фантасти "Тера Фантазия".

Има две любителски изложби на компютърни графики, в които използва собствена технология, основана на фракталната математика.

Стефан Лефтеров в моя живот

В моменти на най-върховна радост и наслаждение почти винаги ми се явява едно видение. То е от тези сънища най-вече, които може да имат вътрешно време с часове, но протичат пред душевния ти взор за секунда. Бих го сравнил с "дежа-ву" не е това. С годините това се е случвало толкова много пъти, че вече не съм сигурен, дали е спомен или въображение, така че ще ви го разкажа, както се е запечатало в ума ми:

Във Варна съм, вървя по слънчев тротоар от другата страна на морската градина. Пролетта е в стихията си, над главата ми буйстват розови облаци от цветове, леко ми е, в младото ми тяло напират енергии, обладан съм от предчувствие за чудо. Наближавам някаква голяма сграда, в приземния ѝ етаж, разпрострян хоризонтално има голяма стъклена стена, виждам афиш за изложба. Достатъчно е да мярна "Фантастична живопис" за да нахлуя като бързей в залата. Попивам картините с очите и душата си, изумен съм, никога не съм предполагал че ще видя такова зрелище. Чак на излизане поглеждам името на художника: Стефан Лефтеров.

Независимо от това, дало видението ми е спомен или творба на въображението ми, то се е закрепilo в асоциативната ми памет до най-скъпите неща, които се случват в живота на човека. Не случайно ме посещава в миговете на най-върховна наслада. Сега от дистанцията на годините започвам да си мисля, че това се е случило при едно от пътуванията ми от Бургас до Варна като ученик. И то е било спусъка на неудържимото желание да създам първия клуб по фантастика "Тера Фантазия" през 1968 г. в родния ми град.

Нямах си представа, че години след това вече като художествен ръководител на софийския клуб "Иван Ефремов", за пръв път на живо ще се запозная с художника-фантаст, и ще му помагам в създаването и ръководенето на варненския клуб "Андромеда". И че ни чака дълги години искрено приятелство и споделена любов към фантастиката. И че ще доживея този страшен миг, когато ще узная, че Стефан го няма вече. И че години по-късно ще създавам негова страница в енциклопедията на българската фантастика, а неговият приятел - художник и изкуствовед Калин Николов ще пише там студия за живота и творчеството му. Че вече като председател на Дружеството на българските фантасти "Тера Фантазия" ще правя албум с негови творби, и ще пиша мемоари за него. Всичко това се мерзелееше в мъгливото, далечно, неопределено бъдеще. Бяхме фантастично млади.

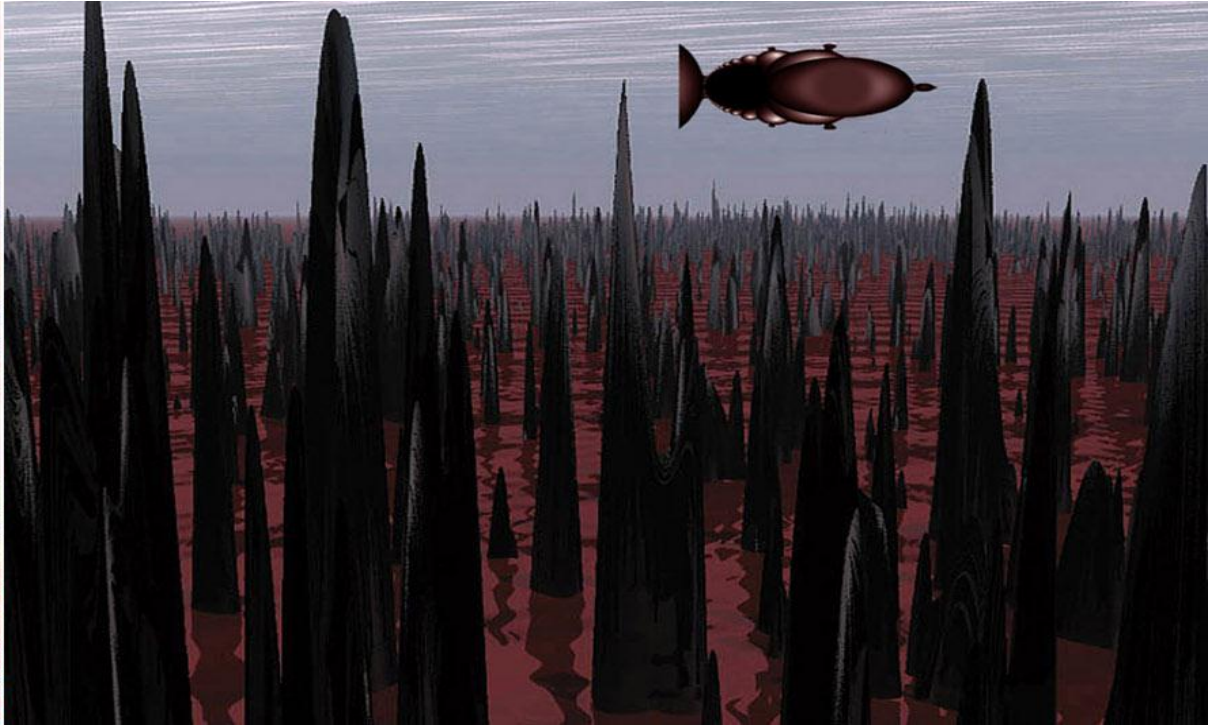
Днес, без никакво умаление мога да твърдя, че Стефан Лефтеров е истински доайен на българското фантастично изобразително изкуство. Не случайно японците, които днес заливат целия свят с фантастични визии, бяха окачили негова картина в телевизионното студио предаващо репортажи на Световното изложение в Осака... Българският художник-фантаст Стефан Лефтеров се беше оказал най-адекватен на общопланетното събитие! В картините на Лефтеров има не само дълбоко разбиране на космичното, и извънземното, те са и оригинални живописни постижения в поантилистичната маслена живопис и пастелната рисунка. Помня, че докато пишех първата си статия "Палитра с цветовете на безкрая" представяща фантастичното изобразително изкуство, виждах пред очите си предимно картините на Стефан.

И когато компютърната революция донесе в живота ми възможността и аз да се изразя като художник, до мен стоеше духът на приятеля-учител от Варна. Две от картините ми се казват "Планетата на Стефан Лефтеров" и "Светът на Лефтеров".

Накрая искам да добавя още нещо, което никой друг не би могъл да знае. Моят близък другар-съратник, логикът Иван Пунчев, в научната работа на когото помагах последните 10 години твърдеше, че Лефтеров е един от малкото математици в света, които са можели да доведат разработката му по диалектическа логика до математически апарат, или Диалектико-математическа логика. Сега и двамата са отвъд и се моля на Космоса да е възможно умовете им да се срещнат и да продължат величествената научна постройка.

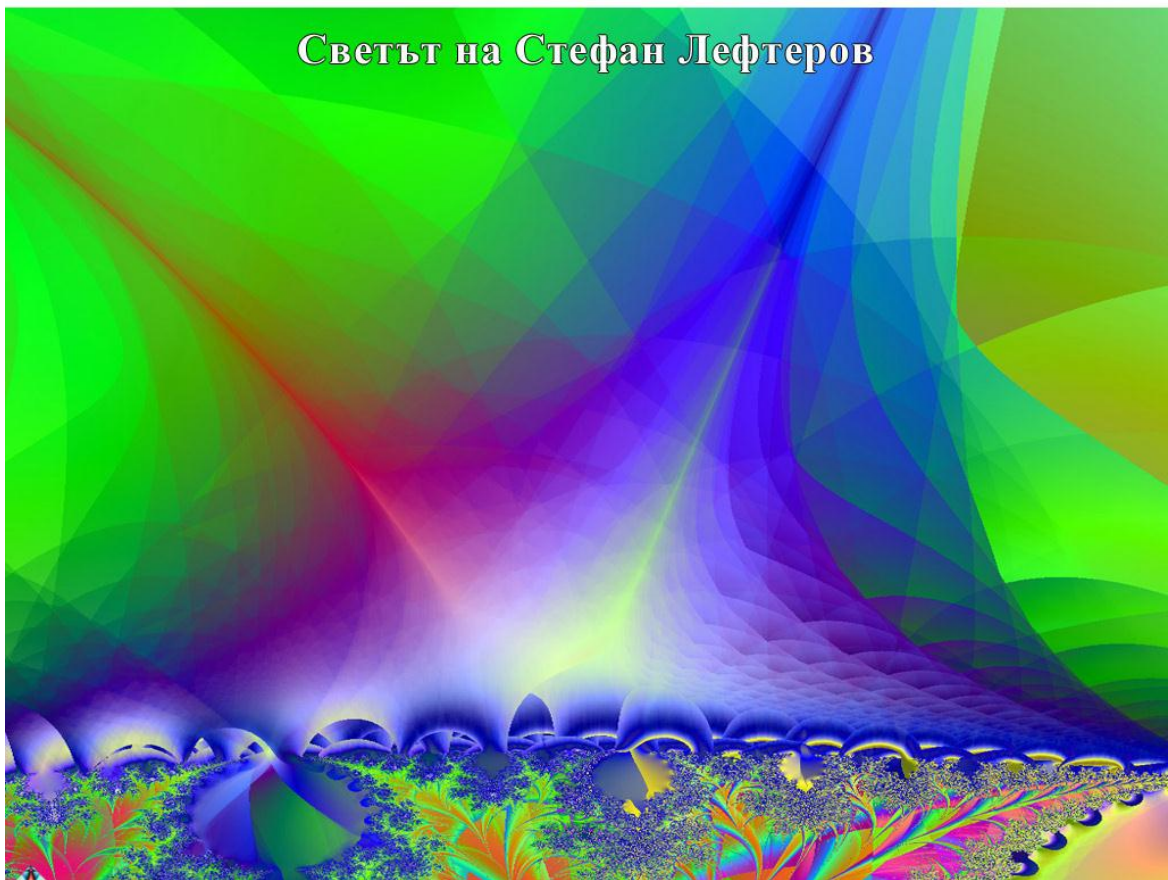
26.10.2010 г., София

Изпращам две двойни картини – на Стефан и моя вдъхновена от него.

Светът на Стефан Лефтеров

Калин Николов

Художник-илюстратор в областта на фантастиката..
Организатор на изложби с фантастично
изобразително изкуство.

Известен е със своите карикатури, графики,
илюстрации, сценографии и др.

Има множество самостоятелни изложби,
участвувал е в експозиции в България, Канада,

Германия, Белгия, Италия и Турция.

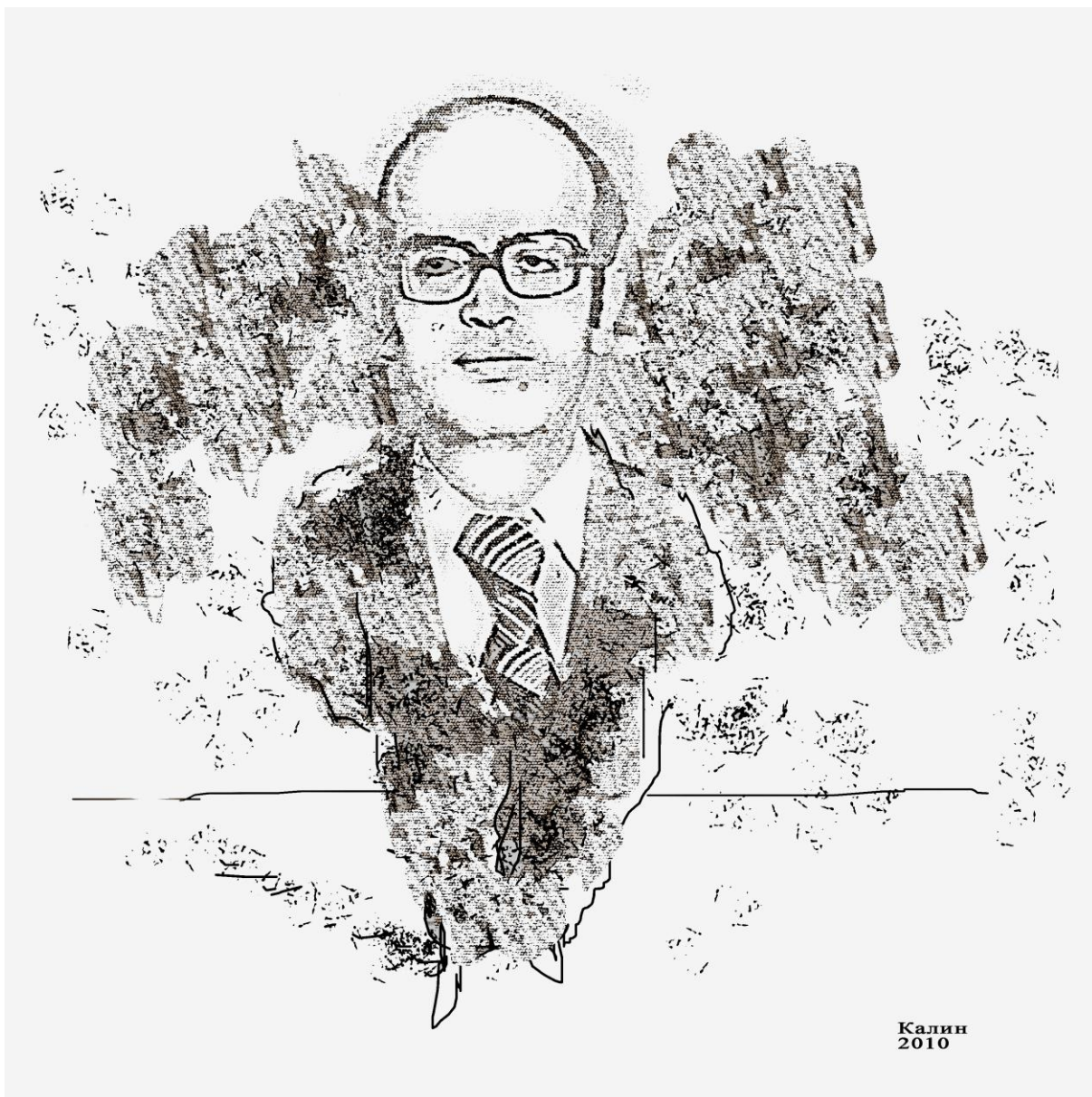
Илюстратор е на сборника "Модели 2".

Дълго време работи в списание "УСУРИ" и активно илюстрира нови книги
българска фантастика.

Критик и съставител на издания с фантастично изобразително изкуство.

От януари 2010 г. е завеждащ секция "Изобразително изкуство" към
Дружеството на българските фантасти "Тера Фантазия".

ГРАФИЧЕН ПОРТРЕТ НА СТЕФАН ЛЕФТЕРОВ ОТ КАЛИН НИКОЛОВ

Тодор Ялъмов

Един от основателите на клуб по фантастика и прогностика „Иван Ефремов“ (1974 г.)

Лектор и критик в областта на фантастологията.

Фотограф на клубното движение.

Пътешественик по стъпките на Ефремов и Николай Ръорих.

Председател на Клуб „Приятели на Ръорих“.

Оператор на няколко документални филма.

Автор на многобройни статии и на книгата „Строители на Ноосферата“ /2010 г./.

Създател на сайта Енциклопедия „Ръорих и България“ – agnibg.net

Човекът мечтател Стефчо

Да се срещнеш отново с приятел, когото отдавна не си виждал, е винаги празник за душата, независимо че някъде дълбоко в теб зрее въпроса – дали е същия? Срещата със „Стефчо“, макар и само с неговото художествено творчество, не крие такива въпроси, а само тръпката от радостта отново да видиш тези фантастични пейзажи и спотаената скръб, че не можеш да я споделиш с автора.

Запознах се с него в зората на създаването на Клубовете по фантастика, през далечната 1975 година. Пробихме първо в София възможността да признаят дейността на Клубове за мечтатели и скоро те тръгнаха по страната, като гъби след напоителен дъжд. Един от първите бе във Варна и авторитета на вече изградения художник сигурно му е помагал, но като всяко ново нещо и Клуб „Андромеда“ си е имал своите проблеми, успешно преодоляни от безусловния лидер на клуба Стефан Лефтеров.

Задочно го познавах от публикациите на рисунките му в списанията, тогава те струваха стотинки и повечето приятели се абонираха за популярните „Техника молодежи“, „Наука и техника за младежта“ и др. Но ето покрай дейността на Клуб „Андромеда“ и първата в страната ни изложба на художници фантасти почнахме по-често да контактуваме и споделяме мечтите си. Порази ме вгълбеността в неговия свят и мекотата на говора и действията му. Не съм го виждал никога остър и рязък, макар, че му създадохме неприятности покрай изложбата, когато изчезна неговата картина. Понякога споделяше проблемите, които създаваше в разработките ръководителя му и „главния“ тогава математик проф. Сендов, но и това го казваше тихо и спокойно без капка гняв, макар че личеше, че го боли несправедливостта. Тази излъчвана благост и мекота бързо го сприятеляваше с подобни по нагласа хора. По-често се виждахме по фестивали или при командировките му в София и разговорите ни продължаваха понякога много дълго. Прилагам една снимка от Пловдивския НФ фестивал от разговора му с известната писателка Олга Ларионова. Имах щастието да гостувам и в къщата му, в топлата семейна обстановка и да го снимам с благата му усмивка заедно със сина му.

Повечето художници-фантасти около клуба еволюираха през годините повече или по-малко, променяха си стила, експериментираха, но Стефчо бе

най-търсещият, най-ненаситният в търсенето на нови форми и стилове, най-задълбоченият в представянето на жадуваната хармония между Космоса и човекът. Той наистина бе мечтател, който се опитваше да изрази най-точните художествени формули на динамичното време на нахлуващата Космическа ера и да ни помогне по-философски да я поемем и разберем.

Неговите картини не случайно получиха такова международно признание, защото той изпревари мнозина популярни западни художници, които тогава ни заливаха с дракони, пишни красавици и грозни антихуманоиди. При него ни смайва дълбоката хуманност която струи от картините му, философско-художественото му осмисляне на непознатите форми на движение на материята в Космоса, които ни предстои да срещнем.

Всичко това го поставя в редицата на изтъкнати български художници-фантасти като Васил Иванов, Пламен Аврамов, Калин Николов, но и на художниците предусещащи идването на Новата Епоха – Епохата на трансформация на свгашния инфернален свят в хуманна Ноосфера, част от Великия Пръстен на цивилизации в безбрежния Космос.

Благодарим ти Стефчо за мощния ноосферен импулс, който ни завеща чрез творчеството си.

28.10.2010 г., София

Севдалина Драгнева

График.

Преподавател по изобразително изкуство и естетика в НГХНИ “Константин Преславски” град Варна.

Има участия в над 15 групови и общо художествени изложби.

Работи в областта на приложните изкуства и пространственото оформление.

Имам удоволствието да поднеса поздравителен адрес от името на гимназията.

Тук съм и защото познавам и ценя творчеството на Стефан Лефтеров. В годините, когато фантастичният жанр почти липсваше в нашето изобразително изкуство, за мен беше изключително изживяване срещата с тези картини. Истина е, че първо ги видях на страниците на списание ‘Техника молодежи’ и беше изумително това, че Стефан Лефтеров живее и твори в моя град. Не го познавах лично, но не пропусках случай да видя творбите на живо. И сега, когато заставам пред тях си мисля, че макар изобразителното изкуство да е пространствено (поне така се твърди), картините на Стефан Лефтеров разбиват границите между пространство и време. Точно с това са уникални и космични.

И за да се докоснем по специфичен начин до българското и космичното едновременно, както е успял автора, нека чуем една „космична” песен в изпълнение на Елена Тодорова – „Излел е Дельо хайдутин”.

1.11.2010 г., Варна

гл.ас. д-р Цветанка Ковачева
преподавател по математика
в секция Математика, Д"ОМЕО"

Магия на фантазията

От името на инициативния комитет изказвам благодарност към ръководството на ТУ за подкрепата и съдействието при организиране на изложбата. Благодаря и на семейството на Стефан Лефтеров и на неговите близки за предоставяне на картините му, а също така и за част от неговите архивните материали и документи.

Нарекохме тази изложба „Магия на фантазията”, понеже като се гледат неговите картини, човек е завлядан от богатата палитра на цветовете и простора на фантазията му. Самите цветове са като магия. Ако си добър магьосник, то крайния резултат е приказно вълшебство в различни багри.

Нашият колега е роден е на 21.10.1945 г. в с. Драгижево край Велико Търново. Поради големия си интерес към физиката и математиката през 1966 г. завършва физика и втора специалност математика във Физическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. От 1974 г. е старши и главен асистент в катедра „Математика” в Технически университет – Варна до края на живота си през 1992 г. Умело съчетава научната си и преподавателска дейност с творческите си изяви като художник-фантаст и активен деятел на клубовете по фантастика, прогностика и евристика не само у нас, но и в чужбина. Той е основател и председател на варненския клуб „Андромеда“.

За себе си той казва: „За мен математиката е средство за постигане на вътрешна хармония. След запъхтяното надбягване с багрите равномерното дишане на математическите формули е една полезна смяна на ритъма, полезна но всъщност често бавна и мъчителна. Има периоди когато забравям че съм рисувал, а има и такива когато забравям, че съм математик”.

Това е много вярна себепреценка, която не всеки човек може да направи. Тя е обяснение за силното въздействие, което личността му прави на всички, които го познават. Този човек на науката ни въвежда в света на емоциите и самия става моста на този преход: с блага усмивка, кротък нрав, духовно излъчване и безкрайна доброта.

Първите успехи на Стефан Лефтеров са още от 1964 г. с публикуване на негови картини у нас и в чужбина. Автор е на повече от 400 картини и е направил 6 самостоятелни изложби. Много от тях се намират в частни колекции в Англия, Германия и Белгия. Негови картини са били изложени в ЕХРО`70 в Осака (Япония) и на третия Еврокон в Познан, Полша. Лефтеров е нашият художник фантаст с най-много отличия.

И до днес неговите картини продължават да вълнуват любителите на фантастиката, затова организирахме тази втора изложба-възпоменание за него.

1.11.2010 г., Варна